

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tromsø kommune
Vann og avløp
Postboks 2513
9272 TROMSØ

Vår dato: **24 JUN 2010**

Vår ref.: NVE 200900282-8 ki/mbi

Arkiv: 311 / 200.4

Deres dato: 23.04.2010

Deres ref.:

Saksbehandler:

Marianne Bismo

22 95 98 58

Simavika kraftverk, Tromsø kommune, Troms - vedtak

Vi viser til melding av 23.04.2010 om Simavika kraftverk og vår befaring 08.06.2010. NVE skal på bakgrunn av opplysningene i meldingen avgjøre om utbyggingen medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Orientering om tiltaket

Damvann ved Simavika i Tromsø kommune er regulert til drikkevannsforsyning. Det nærliggende Øvre Langvann er nå tatt i bruk som hoveddrikkevannskilde, mens Damvann har status som reservekilde. Damvann ble oppdemmet i 1913 og ble brukt til kraftproduksjon frem til 1970. I 1974 overtok kommunen magasinet, og Damvann er ikke blitt brukt til kraftproduksjon siden. Tromsø kommune ønsker nå å etablere et kraftverk i Simavika og utnytte noe av vannet fra Damvann til kraftproduksjon. Tromsø kommune har søkt NVE om konsesjonspliktutvurdering av tiltaket.

I tabellen under står det listet opp hoveddata for det planlagte kraftverket:

Simavika kraftverk – hoveddata			
TILSIG		Hovedalt.	Kommentar
Nedbørfelt	km ²	6,88	
Middelvannføring	l/s	408	
Alminnelig lavvannføring	l/s	32	
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	216,1	
Avløp	moh.	5	
Lengde på berørt elvestrekning	m	432	fra Damvann og ned til hovedelva
Brutto fallhøyde	m	211,1	
Slukeevne, maks	l/s	700	
Slukeevne, min	l/s	15	
Installert effekt, maks	kW	1198	

E-post: nve@nve.no, Internett: www.nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Telefaks: 22 95 90 00

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Drammensveien 211
0212 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER
Telefon: 72 89 65 50

Region Nord
Kongens gate 14-18
Postboks 394
8505 NARVIK
Telefon: 76 92 33 50

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG
Telefon: 33 37 23 00

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE
Telefon: 57 83 36 50

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR
Telefon: 62 53 63 50

MAGASIN

HRV	moh.	216,1	
LRV	moh.	209,4	gjelder kun kraftproduksjon
Magasinivolum	mill. m ³	3,35	gjelder kun kraftproduksjon

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,4
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	2,1
Produksjon, årlig middel	GWh	4,5

Dammen og rørgate fra dammen og ned til vannbehandlingsanlegget blir i dag brukt i vannforsyningsammenheng. Rørgata vil ved kraftproduksjon måtte forlenges med ca. 155 m ned til kraftstasjonen ved utløp i sjøen. Turbinen vil enten plasseres i den gamle kraftstasjonen eller det vil bygges et lite turbinhus ved siden av. Det planlegges en midlertidig vei fra hovedveien og ned til kraftstasjonsbygningen.

Damvann har en reguleringshøyde på 12 m. I perioden 1990-1998 har Damvann hatt en årlig nedtapping på 2,5-9 m under HRV. I perioden 2000-2008 har Damvann maks. vært tappet ned til 5,7 m under HRV. Søker vil bruke 6,7 m reguleringshøyde til kraftproduksjon. Resten av den tillatte reguleringshøyden er nødvendig for å sikre tilstrekkelig kapasitet på reservevannskilden og for å sikre en hygienisk barriere for vannet. Akvaplan niva har utført ferskvannsundersøkelser i Damvann. Undersøkelsene viste at mangeårig regulering av vannet har gitt reduserte oppvekst- og produksjonsforhold for fisk og bunndyr. Konklusjonen var at ny regulering til kraftproduksjon ikke vil endre dette, og at konsekvensen av tiltaket vil være ubetydelig.

Fra Damvann renner Tverrelva, som etter 432 m løper sammen med elv fra Øvre Langvann. Siden Damvann ble oppdemmet i 1913 har det ikke vært noen stabil vannføring i Tverrelva. Det er ikke pålagt minstevannføring fra Damvann til Tverrelva. Dammen har imidlertid en lekkasje som beregnes å gi en vannføring på ca. 1,5 l/s. Søker opplyser at det på det nåværende tidspunkt ikke er aktuelt å utbedre lekkasjen. Ut over dette går det i dag kun flomvann i Tverrelva. Ved kraftproduksjon vil mengden flomvann som går i Tverrelva reduseres fra dagens tilstand. Ecofact har utført en undersøkelse av vegetasjon og flora i Tverrelva. I undersøkelsen ble det ikke registrert noen rødlistearter og heller ikke potensial for å finne rødlistearter i tilknytning til Tverrelva. Konsekvensen av tiltaket ble vurdert til å ha ubetydelig negativ konsekvens for flora og vegetasjon.

Høring

Meldingen er sendt Tromsø kommune, Troms fylkeskommune og Fylkesmannen i Troms på høring. Dette anses tilstrekkelig for meldinger. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Tromsø kommune er søker og har ikke gitt uttalelse i høringsrunden. Kommunestyret har godkjent at det kan igangsettes kraftproduksjon i det kommunale vannbehandlingsanlegget i Simavika dersom det er økonomisk forsvarlig (jf. møte 24.03.2010, sak 31/10).

Troms fylkeskommune har tidligere gitt uttalelse i saken i brev av 24.02.2009:

"Som vi tidligere har gitt uttrykk for stiller vi oss positive til en gjenbruk av kraftstasjonsbygningen i Simavik for plassering av en tredje turbin for produksjon av strøm. Vi ser for oss at bygningen gjennom dette kan få en nødvendig oppgradering og oppussing og sikres

et fremtidig vedlikehold. Vi vil primært anbefale at bygningen for øvrig blir brukt i en sammenheng der de kulturhistoriske verdiene som finnes der kan formidles, men vil heller ikke motsette oss annen bruk av bygningen som ikke er i konflikt med de museale verdiene som finnes der.

Ved befaring og møte den 04.02.09 ble vi bedt om å komme med en kravspesifikasjon for de tiltak vi vil kreve gjennomført ved en istandsetting. Slik vi ser det vil det være de grunnleggende tekniske behovene slik som tette tak, reparasjon av nedløp, maling og istandsetting av vinduer, dører m.v. som vil dra av gårde med de største kostnadene. Merkostnadene til å ivareta verneverdien av bygningen utvendig vil i hovedsak bestå i istandsetting i stedet for utskifting av eksisterende vinduer, valg av metode for fjerning av maling og evt. malingstype. Innvendig ser vi ingen konflikt i forhold til oppussing med de farger og detaljer som finnes i dag. Når det gjelder kostnader knyttet til de tekniske komponentene – turbiner, transformatorer, brytere, måleinstrumenter etc., vil dette være noe avhengig av de ambisjonene en har for tilbakeføring og evt. funksjonalitet. Ytterlighetene her vil være å gjøre ingen ting – bortsett fra opprydding og vasking – til et operativt anlegg. Det siste er vel lite realistisk.

...

Når det gjelder evt. veg ned til stasjonen (mulighet for å kjøre) etter traseen som var planlagt i tilknytning til vannbehandlingsanlegget, vil dette så langt vi kan se medføre behov for omregulering av arealet. Dette vil også medføre behov for arkeologiske undersøkelser i traseen. Et alternativ som også bør vurderes for inntransport av utstyr er istandsetting av den gamle jernbanelinja – og sjøveis innfrakting.

Hvis det blir igangsatt reguleringsarbeid for veien vil det også være et ønske fra vår side at plasseringen av utfartsparkeringsplassen på oversiden av veien blir vurdert. Det må også inn bestemmelser i forhold til tilsåing og istandsettelse av områdene som blir berørt. Dette vil vi imidlertid komme tilbake til ved et evt. varsel om planoppstart.

Vi håper med dette å ha bidratt til at det kan bli gjort en kostnadsvurdering og en forhåpentligvis positiv avgjørelse som sikrer bygningens fremtid."

Etter befaring den 08.06.2010 har Troms fylkeskommune gitt følgende tilleggsuttalelse i e-post av 23.06.2010:

"Som nevnt vil vi nå etter befaringen til dammen også fremheve verdien av det opprinnelige utstyret/installasjonene som fortsatt finnes der – både i bruk og ute av bruk – slik som damhus med innhold og opprinnelige damluker. Det bør søkes løsninger der dette kan ivaretas."

Fylkesmannen i Troms har i brev av 15.06.2010 gitt følgende uttalelse:

"...

Vurdering

Fylkesmannen i Troms ser få negative virkninger av tiltaket, og med bakgrunn i undersøkelser utarbeidet av Akvaplan Niva og Ecofact Nord AS konkluderer vi med at en eventuell kraftutbygging sannsynligvis vil medføre lite eller ubetydelige konsekvenser for det biologiske mangfoldet i vannet.

Når det gjelder det uttørkede bekkeløpet fra Damvann til hovedelva er en minstevannføring hele året antatt som unødvendig i denne strekningen. Bekkeløpet har vært tørrlagt helt siden 1913 og undersøkelser viser at det finnes ingen vegetasjon, flora eller fauna av betydning. Lekkasjen som medfører vann til bekkeløpet, samt årlig tilsig gjør at bekken beholder en viss estetisk verdi.

Med tanke på nedtapping av Damvann vurderer fylkesmannen i Troms det som akseptabelt å tappe ned magasinet til 6,5 m under HRV, som omsøkt.

Fylkesmannen i Troms mener det ikke er behov for konsesjon etter vannressursloven § 18 i forbindelse med utnyttelse av Damvann magasin til kraftproduksjon. Tiltaket medfører lite skade eller ulemper av betydning for enten biologisk mangfold eller allmenne interesser. Fordelen med en konsesjon er imidlertid at det kan settes vilkår, noe vi foreslår nedenfor.

Det kan for eksempel settes vilkår om laveste LRV ved kraftproduksjon.

Om det ikke kreves konsesjon av NVE oppfordrer fylkesmannen i Troms at standard vilkår tas med i byggetillatelse i den grad det passer.

Med restaurering av kraftstasjonsbygningen og annet gammelt utstyr vil fylkesmannen i Troms vise til to veiledere gitt ut av NVE ved bygging og drift av småkraftverk:

- *Veileder 2/2005 Miljøtilsyn ved vassdragsanlegg*
- *Veileder 1/2008 Veileder for planlegging, bygging og drift av små vassdragsanlegg med konsesjon*

Dersom bygging og drift av anlegget gjøres etter disse veilederne, vil det ikke være nødvendig med utslippstillatelse. Vi viser her til noen punkt i veilederne:

- *Det skal lages en miljøplan som skal inneholde elementer som er nærmere beskrevet i egen mal på NVEs nettside (www.nve.no/miljøtilsyn)*
- *Ved bygging, rehabilitering og riving er tiltakshaver (byggherren) ansvarlig for at alt bygg- og anleggsavfall blir behandlet i henhold til gjeldende regelverk*
- *Ved anlegg og drift må de sikres mot forurensning av olje driftstoff til omgivelsene.*

I tillegg vil fylkesmannen i Troms påpeke retningslinje i forbindelse med håndtering av farlig avfall og en eventuell restaurering av den gamle kraftstasjonsbygningen. Håndtering av farlig avfall skal håndteres i forhold til KLIFs veileder 2023:2004 Håndtering av farlig avfall.

Saken er også vurdert med bakgrunn i naturmangfoldloven. Tiltaket vil ikke ha virkninger som er vesentlige i forhold til det naturmangfoldloven omfatter.”

NVEs vurdering

Tromsø kommune har søkt om konsesjonspliktavurdering av etablering av et småkraftverk i Simavika. Kraftverket vil utnytte et fall på ca. 211 m fra Damvann og ned til kraftstasjonen og vil få en årlig produksjon på ca. 4,5 GWh. Etablering av kraftverket vil i liten grad kreve nye inngrep. Både dammen og det meste av rørgata har eksistert i snart 100 år og Damvann blir i dag brukt som reservevannskilde for Tromsø kommune. For å utnytte Damvann til kraftproduksjon vil rørgata måtte forlenges med ca. 155 m fra dagens vannbehandlingsanlegg og ned til kraftstasjonen. Ny turbin vil plasseres enten i eksisterende kraftstasjon eller i nytt kraftstasjonsbygg ved siden av. Det planlegges midlertidig adkomstvei til kraftstasjonen.

Damvann har en reguleringshøyde på 12 m. Det er opplyst at Damvann i perioden 1990-1998 har hatt en årlig nedtapping på 2,5-9 m under HRV, mens det i perioden 2000-2008 maks. har vært tappet ned til 5,7 m under HRV. Søker ønsker å utnytte reguleringshøyden fra HRV og ned til 6,7 m under HRV til kraftproduksjon. Den resterende reguleringshøyden er nødvendig for å sikre Damvann som reservedrikkevannskilde. Sammenlignet med dagens tilstand vil reguleringsregimet endres noe. Ferskvannsundersøkelsen i Damvann konkluderte med at endret reguleringsregime i Damvann ikke vil

forverre forholdene for fisk og bunndyr i betydelig grad. Fylkesmannen i Troms vurderer omsøkte regulering som akseptabel. NVE vurderer at de negative konsekvensene en slik nedtapping vil ha, bl.a. for fisk og for landskap, allerede finnes med dagens regulering. NVE vurderer derfor at nedtapping av Damvann på 6,7 m under HRV er akseptabelt.

Tverrelva fra Damvann og ned til samløpet med Hovedelva har hatt sterkt redusert vannføring i snart 100 år. Det renner ca. 1,5 l/s i elva som følge av lekkasje fra dammen. I tillegg går det i dag flomvannføring i elva. Ved omsøkte tiltak vil flomvannføringen brukes til kraftproduksjon og det vil dermed gå mindre flomvannføring i elva. Tiltaket er vurdert til å ha ubetydelig negativ konsekvens for flora og vegetasjon i elveløpet. Det er i dag ingen minste vannføring i Tverrelva. Fylkesmannen i Troms uttaler at det ikke er behov for minste vannføring i Tverrelva. NVE er enig i denne vurderingen, da det ikke er registrert verdifull vegetasjon i tilknytning til Tverrelva, og da elveløpet har vært tilnærmet tørt store deler av året i nær 100 år.

Troms fylkeskommune har i høringsuttalelsen pekt på en rekke kulturhistoriske aspekter ved etablering av kraftverket. Dette er forhold som ikke har noen direkte betydning for selve konsesjonsplikt-vurderingen, men NVE tar uttalelsen til etterretning.

NVE vurderer at tiltaket samlet sett har små konsekvenser for allmenne interesser. Dette må imidlertid ses i lys av at Damvann i dag er reservevannskilde for Tromsø kommune. Dersom NVE gir konsesjonsfritak kan Tromsø kommune fritt bruke hele reguleringshøyden på 12 m til kraftproduksjon. Ved et konsesjonsfritak har NVE ikke hjemmel til å sette vilkår for reguleringen og på den måten sikre at reguleringen skjer innenfor de 6,7 m som er beskrevet i søknad om vurdering av konsesjonsplikt. NVE vurderer at en regulering på 12 m til kraftproduksjon kan medføre ulemper for allmenne interesser, da den reelle tappingen vil kunne bli større enn den er i dag og har vært gjennom de siste 20 år. NVE mener også en slik regulering vil være skjemmende for landskapet.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

På bakgrunn av de opplysninger som er kommet frem gjennom høringsrunden og gjennom befaringsområdene hvor NVE, Tromsø kommune, Troms fylkeskommune og Fylkesmannen i Troms deltok, mener NVE at saken er tilstrekkelig opplyst til at det kan gjøres et vedtak i saken, jf. vannressursloven § 24, a). Simavika kraftverk vil gjøre bruk av dam og rørgate som allerede eksisterer. Reguleringen til kraftproduksjon vil ligge innenfor de reguleringsgrenser som finnes i dag. Tverrelva har gjennom de siste snart 100 år vært tilnærmet tørrlagt store deler av året og det er ikke registrert noen verdifull vegetasjon som er avhengig av vannet i Tverrelva. Samtlige nye inngrep som etablering av kraftverket vil kreve ligger mellom vannbehandlingsanlegget og sjøen, en strekning på ca. 155 m. Dette området er i dag preget av tekniske inngrep. Tiltaket vil gi en årlig produksjon på 4,5 GWh og vil kreve små tekniske inngrep.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Tromsø kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Simavika kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Tromsø kommune har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 220 m jordkabel med spenning på 22 kV til eksisterende linjenett. Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Reguleringsgrenser og vannslipp

For kraftproduksjon gjelder følgende reguleringsgrenser:

HRV: kote 216,1

LRV: kote 209,4

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post.

Ny rørgate skal graves ned dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og

bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Øystein Grundt
seksjonssjef

Marianne Bismo
avdelingsingeniør

Vedlegg: Vassdragskonsesjon for bygging av Simavika kraftverk

Kopi m. vedlegg: Tromsø kommune, postboks 6900, 9299 TROMSØ
Troms fylkeskommune, postboks 6600, 9296 TROMSØ
Fylkesmannen i Tromsø, postboks 6105, 9291 TROMSØ